

Nr identyfikacyjny
 spJP – - 2019/2020
 (numer porządkowy z kodowania)

Nr identyfikacyjny - wyjaśnienie

sp – szkoła podstawowa, symbol przedmiotu - JP, numer porządkowy
 wynika z numeru stolika wylosowanego przez ucznia

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY z JĘZYKA
 POLSKIEGO dla uczniów szkół podstawowych
 2019/2020
 TEST ELIMINACJE WOJEWÓDZKIE**

<ul style="list-style-type: none"> • Arkusz liczy 14 stron i zawiera 25 zadań oraz brudnopis. • Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej. • Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem. • Odpowiedzi wpisuj długopisem bądź piórem, kolorem czarnym lub niebieskim. • Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi. • W zadaniach zamkniętych prawidłową odpowiedź zaznacz stawiając znak X na odpowiedniej literze. • Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem X inną odpowiedź. • Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które umieścisz w miejscu do tego przeznaczonym. • Obok każdego numeru zadania podana jest maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania za prawidłową odpowiedź. • Pracuj samodzielnie. Postaraj się udzielić odpowiedzi na wszystkie pytania. • Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną. • Nie używaj pomocy (np. kalkulator), jeżeli nie pozwala na to regulamin konkursu. <p align="center"><i>Powodzenia!</i></p>	<p>Czas pracy: 120 min.</p>
---	--

Wypełnia Komisja Konkursowa po zakończeniu sprawdzenia prac

Imię i nazwisko ucznia

.....

Zadanie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Razem
Punkty możliwe do uzyskania	3	1	4	4	1	2	3	1	3	2	1	3	6	2	6	2	2	1	
Punkty uzyskane																			
Zadanie	19	20	21	22	23	24	25												
Punkty możliwe do uzyskania	2	2	4	6	5	4	18												88 pkt

Podpisy członków komisji sprawdzających prace:

1. (imię i nazwisko).....(podpis)
2. (imię i nazwisko).....(podpis)

Tekst I

Uważnie przeczytaj wiersz i wykonaj związane z nim polecenia.

Zbigniew Herbert *Powrót prokonsula*

Postanowiłem wrócić na dwór cesarza
jeszcze raz spróbuję czy można tam żyć
mógłbym pozostać tutaj w odległej prowincji
pod pełnymi słodyczy liśćmi sykomoru
i łagodnymi rządami chorowitych nepotów

gdy wrócę nie mam zamiaru zasługiwać się
będę bił brawo odmierzoną porcją
uśmiechał się na uncje marszczył brwi dyskretnie
nie dadzą mi za to złotego łańcucha
ten żelazny wystarczy

postanowiłem wrócić jutro lub pojutrze
nie mogę żyć wśród winnic wszystko tu nie moje
drzewa są bez korzeni domy bez fundamentów deszcz szklany
kwiaty pachną woskiem
o puste niebo kołacze suchy obłok
więc wrócę jutro pojutrze w każdym razie wrócę

trzeba będzie na nowo ułożyć się z twarzą
z dolną wargą by umiała powściągnąć pogardę
z oczami aby były idealnie puste
i z nieszczęsnym podbródkiem zajmującym mej twarzy
który drży gdy wchodzi dowódca gwardii

jednego jestem pewien wina z nim pić nie będę
kiedy zbliży swój kubek spuszczyć oczy

i będę udawał że z zębów wyciągam resztki jedzenia
cesarz zresztą lubi odwagę cywilną
do pewnych granic do pewnych rozsądnych granic
to w gruncie rzeczy człowiek tak jak wszyscy
i już bardzo zmęczony sztuczkami z trucizną
nie może pić do syta nieustanne szachy
ten lewy kielich dla Druzjusza w prawym umoczyć wargi
potem pić tylko wodę nie spuszczać oka z Tacyta
wyjść do ogrodu i wrócić gdy już wyniosą ciało

Postanowiłem wrócić na dwór cesarza
mam naprawdę nadzieję że jakoś to się ułoży

Zbigniew Herbert, *Powrót prokonsula* [w] 89 wierszy, Wydawnictwo a5, Kraków 2001, s.26

prokonsul – w starożytnym Rzymie były konsul; namiestnik prowincji senackiej z uprawnieniami administracyjno-wojskowymi i sądowniczymi; funkcje początkowo jednoroczne, później kilkuletnie.

(*Encyklopedia popularna PWN*)

Zadanie 1.

3 p.

Gdzie znajduje się dwór cesarza, na który zamierza wrócić podmiot liryczny?

Uzasadnij swoją odpowiedź, przytaczając odpowiednie cytaty z wiersza.

.....

.....

.....

Zadanie 2.

1 p.

W której ze strof podmiot liryczny wyjaśnia motyw swego powrotu.

A. pierwszej B. trzeciej C. czwartej D. drugiej

Zadanie 3.

4 p.

W kilkudzaniowej wypowiedzi opisz uczucia podmiotu wyrażone w przytoczonym niżej fragmencie:

nie mogę żyć wśród winnic wszystko tu nie moje

drzewa są bez korzeni domy bez fundamentów deszcz szklany

kwiaty pachną woskiem

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4.

4 p.

Jaki obraz dworu cezara wylania się z wypowiedzi prokonsula?

Dopisz odpowiednie cytaty z tekstu, aby dopełnić jego charakterystykę.

a) Cesarz wymusza aprobatę dla swoich poczynań.

.....

b) Przeciwnicy polityczni są podstępnie eliminowani.

.....

c) Poddani i sam cesarz żyją w poczuciu zagrożenia, są zmęczeni niepewnością jutra.

.....

d) Nie można wyrażać własnych poglądów ani emocji.

.....

Zadanie 5.

1 p.

Oceń prawdziwość poniższych stwierdzeń. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe lub F – jeśli jest fałszywe.

Bohater wiersza tęskni za swoim krajem i postanawia koniecznie do niego wrócić.	P	F
Bohater wiersza rozważa swój powrót do ojczyzny.	P	F

Zadanie 6.

2 p.

W oparciu o uznane za prawdziwe stwierdzenie z zadania 5. uzasadnij słusność swojego wyboru, odwołując się do kompozycji utworu lub konkretnych środków stylistycznych.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7.

3 p.

Uzupełnij tekst, skorzystaj z podpowiedzi zamieszczonych niżej.

podmiot, cesarz, pierwsza osoba, monolog, dialog, bohater, prokonsul

Podmiot liryczny w wierszu Zbigniewa Herberta to Ujawnia się w liczby pojedynczej. Jest jednocześnie lirycznym, gdyż w formie lirycznego opowiada o swoim życiu.

Tekst II

Henryk Sienkiewicz *Latarnik*

*Panno Święta, co jasnej bronisz Częstochowy
I w Ostrej świecisz Bramie! Ty, co gród zamkowy
Nowogrodzki ochraniasz z jego wiernym ludem!
Jak mnie, dziecko, do zdrowia powróciłaś cudem,
(Gdy od płaczącej matki pod Twoją opiekę
Ofiarowany, martwą podniosłem powiekę
I zaraz mogłem pieszo do Twych świątyń progu
Iść, za zwrócone życie podziękować Bogu),
Tak nas powrócisz cudem na Ojczyzny łono...*

Wezbrana fala przerwała tamę woli. Stary ryknął i rzucił się na ziemię; jego mleczone włosy zmieszały się z piaskiem nadmorskim. Oto czterdzieści lat dobiegało, jak nie widział kraju, i Bóg wie ile, jak nie słyszał mowy rodzinnej, a tu tymczasem ta mowa przyszła sama do niego — przepłynęła ocean i znalazła go, samotnika, na drugiej półkuli, taka kochana, taka droga, taka śliczna! We łkaniu, jakie nim wstrząsało, nie było bólu, ale tylko nagle rozbudzona niezmierna miłość, przy której wszystko jest niczym... On po prostu tym wielkim płaczem przeproszał tę ukochaną, oddaloną za to, że się już tak zestarzał, tak zżył z samotną skałą i tak zapamiętał, iż się w nim i tęsknota poczynała zacierać. A teraz „wracał cudem” — więc się w nim serce rwało. Chwile mijały jedna za drugą: on wciąż leżał. (...) Słońce już było przeszło nad ogrodami i nad dziewiczym lasem Panamy i staczało się z wolna za międzymorze, ku drugiemu oceanowi, ale i Atlantyk był jeszcze pełen blasku, w powietrzu widno zupełnie, więc czytał dalej:

Tymczasem przenoś duszę moją utęsknioną

Do tych pagórków leśnych, do tych łąk zielonych...

Zmierch dopiero zatarł litery na białej karcie, zmierzch krótki jak mgnienie oka. Starzec oparł głowę o skałę i przymknął oczy. A wówczas „Ta, co jasnej broni Częstochowy” zabrała jego duszę i przeniosła „do tych pól malowanych zbożem rozmaitym”. Na niebie paliły się jeszcze długie szlaki czerwone i złote, a on w tych światłościach leciał ku stronom kochanym. Zaszumiały mu w uszach lasy sosnowe, zabełkotały rzeki rodzinne. Widzi wszystko, jak było. Wszystko go pyta: „Pamiętasz?”. On pamięta! A zresztą widzi: pola przestronne, miedze, łąki, lasy i wioski. Noc już! O tej porze już zwykle jego latarnia rozświecała ciemności morskie — ale teraz on jest we wsi rodzinnej. Stara głowa pochyla się na piersi i śni. Obrazy przesuwiają się przed jego oczyma szybko i trochę bezładnie. Nie widzi domu rodzinnego, bo starła go wojna, nie widzi ojca ani matki, bo go odumarli dzieckiem; ale zresztą wieś, jakby ją wczoraj opuścił: szereg chałup ze światełkami w oknach, grobla, młyn, dwa stawy podane ku sobie i brzmiące całą noc chórami żab. Niegdyś w tej swojej wiosce stał nocą na widecie, teraz przeszłość ta podstawia się nagle w szeregu widzeń. Oto znowu jest ułanem i stoi na widecie: z dala karczma pogląda płonącymi oczyma i brzmi, i śpiewa, i huczy wśród ciszy nocnej tupotaniem, głosami skrzypiec i basetli.

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Białystok 1994

Zadanie 8.

1 p.

Gatunek literacki cytowanego wyżej utworu H. Sienkiewicza to:

- A. opowiadanie B. nowela C. powieść D. epepeja

Zadanie 9.

3 p.

Podaj trzy cechy wskazanego w zadaniu 8. gatunku literackiego, do którego zaliczymy utwór *Latarnik*.

-
-
-

Zadanie 10.

2 p.

Nazwij podkreślone we fragmencie *Pana Tadeusza* środki stylistyczne.

-
-

Zadanie 11.

1 p.

Przytoczony fragment tekstu to:

A. opis sytuacji B. opowiadanie C. opis postaci D. opis przeżyć wewnętrznych

Zadanie 12.

3 p.

Na podstawie fragmentu *Latarnika* opisz w 2-3 zdaniach, co czuje bohater.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 13.

6 p.

Narysuj wykres podanego zdania. Nazwij zdania składowe, określ typ łączności poszczególnych zdań składowych (spójnikowa, bezspójnikowa, względna).

We łkaniu, jakie nim wstrząsało, nie było bólu, ale nagle rozbudziła się niezmierna miłość, przy której wszystko jest niczym.

Zadanie 14.**2 p.**

Utwór *Latarnik* ukazał się po raz pierwszy w *Niwie* w 1881 roku. Wypisz z podanego fragmentu tekstu 2 przykłady słownictwa lub konstrukcji składniowych charakterystycznych dla języka tamtej epoki.

.....

.....

Zadanie 15.**6 p.**

Wykorzystując znajomość wymienionych lektur, uzupełnij tabelę.

Tytuł	Kto powraca?	Dokąd powraca?	Dlaczego powraca?
<i>Pan Tadeusz</i>			
<i>Quo vadis</i>			
<i>Mały Książę</i>			

Zadanie 16.**2 p.**

Przyjrzyj się cytowanemu w tekście II fragmentowi *Pana Tadeusza*.

Podaj dwie cechy wiersza, którym została napisana epopeja.

.....

.....

Zadanie 17.**2 p.**

Starzec rozplakał się.

Do podanego zdania dopisz:

- a) zdanie okolicznikowe przyczyny:
-

- b) zdanie okolicznikowe czasu:
-

Tekst III

Janusz Kondratowicz *Powrócisz tu*

*Gdy los cię rzuci gdzieś w daleki świat,
Gdy zgubisz szczęście swe i poznasz życia smak,
Zatęsknisz do rodzinnych stron
I wrócisz tu, wrócisz, gdzie twój dom.*

*Powrócisz tu, gdzie nadwiślański brzeg,
Powrócisz tu z za siedmiu gór i rzek,
Powrócisz tu, gdzie płonie słońcem wrzos i glóg,
Gdzie cienie brzoź, piach mazowieckich dróg.*

*Powrócisz tu, gdzie wierzby pośród pól,
Powrócisz tu, gdzie klucze białych chmur,
Powrócisz tu, by szukać swoich dróg i gwiazd,
By słuchać znów, jak wiosną śpiewa las, powrócisz tu!*

*Pod niebem wielkich miast swój zgubisz ślad,
Osiągniesz to, co chcesz, za rok, za parę lat.
Lecz gdy zdobędziesz wszystko już,
Z dalekich stron kiedyś wrócisz tu.*

*Powrócisz tu, gdzie nadwiślański brzeg,
Powrócisz...*

<https://www.youtube.com › watch> (dostęp 27.12.2019)

Zadanie 18.

Dominujący w powyższym utworze środek stylistyczny to: **1 p.**

- A. epifora B. personifikacja C. anafora D. onomatopeja

Zadanie 19.

Wymień te elementy krajobrazu, które podmiot liryczny uważa za charakterystyczne dla jego ojczyzny. **2 p.**

.....
.....

Zadanie 20.

Kiedy zatęsknimy za ojczyzną? W swej odpowiedzi wykorzystaj wskazówki z wiersza. **2 p.**

.....
.....
.....

Zadanie 21.

Nazwij części mowy w poniższym zdaniu. **4 p.**

*Lecz gdy zdobędziesz wszystko już,
Z dalekich stron kiedyś wrócisz tu.*

.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 22.

6 p.

Podaj dwa związki frazeologiczne ze słowem *wrócić* (*wracać, powracać*). Wyjaśnij ich znaczenie. Określ ich typ, biorąc pod uwagę budowę.

.....
.....
.....

Zadanie 23.

5 p.

W oparciu o znajomość *Pana Tadeusza* i biografię Adama Mickiewicza zredaguj krótką notatkę na temat genezy polskiej epopei narodowej.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 24.

4 p.

Na przykładzie *Pana Tadeusza* wymień przynajmniej cztery cechy epopei.

.....
.....
.....
.....

Zadanie 25.

18 p.

Zredaguj opowiadanie twórcze, w którym opisziesz pierwszy dzień po powrocie do ojczyzny jednego z bohaterów opisanych w tekstach I lub II. Zastosuj w pracy dwa różne typy opisów. Nadaj tytuł swojemu opowiadaniu.

Twoja praca musi liczyć minimum 200 słów. W przypadku krótszej pracy uwzględnia się jedynie kryterium *Realizacja tematu*.

.....
.....
.....
.....
.....

